

ערי פיתוח

הקמת עיירות פיתוח היא אחת מתופעות העיור המשמעותיות שאירעו במדינת ישראל מאז הקמתה. בתוך עשור מהיווסדה נבנו בישראל, ביוזמת הממשלה, כשלושים עיירות שאכלסו בתחומן מאות אלפי איש. רוב עיירות הפיתוח נבנו בגליל ובנגב, באזורים דלי אוכלוסייה, ואוכלסו תחילה בעיקר בעולים חדשים. עיירות הפיתוח נבנו מתוך צורך כלכלי וביטחוני וכדי לתת מענה לגלי העלייה הגדולים של שנות החמישים.

שדרות: עיר שהוקמה בשנת 1951 סמוך לקצה הצפון-מזרחי של רצועת עזה. הוקמה תחילה כדי לשמש מעברה לעולים מכורדיסטן ומאיראן, אך במהלך שנות ה-50 של המאה ה-20 קלטה גם עולים רבים ממרוקו ומרומניה. שמה ניתן לה על שם שדרות האקליפטוסים הנטועים לאורכה, אשר נטעתן סיפקה תעסוקה לתושבי היישוב. סמיכותה של העיר לרצועת עזה (כקילומטר בלבד מהגבול) משפיע על מצבה הביטחוני. נכון לשנת 2015, מתגוררים בשדרות 23,090 תושבים. בעיר קיימים כמה מפעלים גדולים. משדרות צמחו אמנים וזמרים רבים: המוזיקאים קובי אוז, תומר אלבז וחיים אוליאלי; להקת "טיפקס", "כנסיית השכל" ואחרים. סמוך לשדרות נמצאת המכללה האקדמית ספיר ובה לומדים כ-8,500 סטודנטים.

בית שמש: עיר במרכז הארץ בין תל אביב לירושלים. העיר הוקמה ב-1950 על אדמות הר טוב (מושב נחם היום) בתור מעברה לעולים מאיראן, מעיראק, מצפון אפריקה, ומרומניה. במרוצת השנים הגיעו אליה גם עולים מאתיופיה, מרוסיה ומאמצות הברית. בשנת 1952 עברה המעברה למבני קבע ובשנת 1953 שונה שמה מ"מעברת הר טוב" ל"בית שמש". בשנת 1991 קיבלה מעמד של עיר. בבית שמש שלושה אזורים תעשייה וכמה מרכזי קניות. מאמצע שנות ה-90 בחרו חרדים רבים לשים מושבם בבית שמש והם מתרכזים בשכונת "רמת בית שמש" ובשכונת "הקריה החרדית". בשנת 2016, היוו החרדים למעלה מ-50% מתושבי העיר. נכון לשנת 2015, מתגוררים בבית שמש 103,922 תושבים.

קרית שמונה: עיר השוכנת באצבע הגליל בקרבת הגבול בין ישראל, העיר הצפונית ביותר במדינת ישראל. הוקמה בשנת 1949 בתור מעברה לעולים מתימן ומרומניה, אך בהמשך הגיעו אליה עולים רבים גם מצפון אפריקה. בתחילה נקראה העיר "קרית יוסף" על שמו של יוסף טרומפלדור, לאחר מכן הוסב שמה ל"קרית שמונה" כדי להנציח גם את שאר חברי תל-חי שנהרגו באותה תקופה. בשנת 1974 הוכרזה עיר. בשל סמיכותה לגבול לבנון סבלה העיר מאז שנות השישים של המאה העשרים מחדירות מחבלים ומירי טילי קטיושות. מאז יציאת צה"ל מלבנון בשנת 2000 שרר בעיר שקט יחסי, שהופר פעם נוספת במלחמת לבנון השנייה בקיץ 2006. נכון לשנת 2015, מתגוררים בקרית שמונה 23,076 תושבים. לעיר שני אזורים תעשייה ובהם בתי חרושת ובתי מלאכה, מסגריות, מוסכים ונגריות.